

Qulvahiktumi Ukiuqtaqtuq nauttiangit unalu nunamiutaujut anialaquititiliurniit

Qanuq ukiuqtaqtuq nunat avatiqatigiiktut imanilaqtut uuminngaluuniit qaangiutivagaat pujum anialaquitingit?

Tuhagakhaujut

- Kangiqhilugit qanuq ukiuqtaqtuq nunat avtiqatigiiktut imanijuktut unalu qaangiutivagaat pujum anialaquitingit ikajuutauvlutik qaujiharningit kangiqhigianganani ihuaqutikhangit haffumani hilaup aallannguqfirningat.
- Marluk kiniupaniga niklaumaningalu aulapkaihimajangit qanuq pujum anialaquitingat kiniutivagaat uuminngaluuniit qaangiutivagaat uvanngat ukiuqtaqtuq marlungit.
- Paniumajuq ukiuqtaqtuq maniraa nunait anialaquitingat hilamit, tukiquaqtuq kiniumalaaqtut nunait anialaquitingat qaangiuvlutik. Uuminngattaq, kiupajut marlut hamnaujut nunait anialaquitingit. Panitqijaujut maniraa qaangiutivagaat ikitqijaanit ihingit kiniupanirmit maniraanit.
- Kinguani illittuqhimajangit kangiqhiffuktangit qanuq amihut anialaquitingit kiniumalaaqtut uvani ukiuqtaqtuq marlungit ilihahimajaat uuktuutigivluniuk kinitqijaanit nunat avatiqatigiit.

Qaujiharniq Nainaaqhimajuq

Qaujihahatigiiktut ilihahimajaat ilaqatigiiktunut ukunanngat kiniupanirmik, nunat avatiqatigiiktunut unalu pujum anialaquitingat iluani Ukiuqtaqtuq avataita.

Uvani ilihahatigangit najurvianit uvani Cape Bounty uvani Iluiliq Qikiqtaq, NU, hamna Queens Ilinniaviguangit-kigligutaanit qaujihahatigiiktut uuktuutigijangit pujum anialaquitingit iluani nunat anialaquitingit tamainnut aallatqiingujut marlut kiniupaningit. Uvanngat panitqijaanit uvunga kinitqijaanit, najurvingit ilagijaat paniqtuq ukiuqtaqtuq maniraa, unalu kinihimajumik maniraa unalu kinitpiaqtut iviit maniraa (kiniupajut maniraa) avatiqatigiiktunut.

Havaqatigiiktut uuktuqhimajangit pingahunit pujum anialaquitingit: ihirniit imalingnit (CO_2), nunap anialaquitingit (CH_4), unalu tipiqanngittuq takunnaittuq ilaurutiqaqtumik (N_2O). Nuna anialaquitingat unalu tipiqanngittuq takunnaittuq ilaurutiqaqtumik, kihimi hakugiktumik uunnalaaqtut qanurilinganingit.

Kigligutaanit malrurnik ukiungani tautukhimajangit, ilihahimajangit nalvaaqtangit panitqijaanit maniraa kiniumajuktut nuna anialaquitingat, hamna kinitqijaanit maniraa qaangiutihimavagaat nunat anialaquitingit. Ihiit pujungit naitqijaujut panitqijauvlutik ukiuqtaqtumi maniraat.

POLAR qaujihahatigiiktut Johann Wagner uuktuutigijangit qurluangani haffumani pujum anialaquitingit uvani nunap maniraa haffumani Cape Bounty, Iluiliq Qikiqtaq: Johann Wagner

Havaatigut hivuliqtuijut*: Neal Scott, Queens Ilinniaviguangit, Kingston, ON
Taiguarlugu tamatkiumajuq qaujiharniq kiuviniit iluani Ukiuqtaqtuq Makpiraangit
<https://www.nrcresearchpress.com/doi/pdf/10.1139/as-2018-0018>

Qaujiharniq Kiuviniiit: Hilaup Aallannguqpallianingit Munaqhainirnut

Ukiuqtaqtuq hiku auktulaittuq marluit ilaliutilaaqtangit hivitujumik qaffiuningit hilarjuap ihingit. Nauttiat amihuujut, marlut ilaliutait (mikijunnuit uumajuit) ilagivagaat, ihumagijauullaqtangit himmauhiqhutik ihiit uvanngat marlungat unalu anuringa.

Aallannguqtiqhimajut uvani ukiuqtaqtuq nunat avatiqatigiiktunut aktuqhimajaat hilarjuatigut uunnakpallianingit. Ukiuqtaqtuq niriugijaujuq uunnakpallianaqtuq kiniupaniaqtuq hilaup

aallannguqtirningillu. Hamna marlunga kiniupangit unalu uunnangninga ihuuluutigijaat ukiuqtaqtuq nauttiangit ilagiiktunut, hilaup uunnakpallianingit hivulluutilaaqtangit aallannguqpallialutik nauttiat aallatqiingujut nunaup qaangani. Kangiqhigiangani qanuq aallatqiingujut nauttiat nunat avatiqatigiiktut kiniupajut qaangiutijaallu pujum anialaqtangit ikajuutauniaqtuq qaujihaqtunut ihumaliuqtangit qanuq hilaup uunnakpallianingit aallannguqtilaaqtuq.

Iluiluq Qikiqtaq Nunat Avatiqatigiiktunut

Uvani Iluiluq Qikiqtaq, hamna nuna iluani auktulaittuq ilitturnaqtuq qaliriiqhimajuq uvani 50-90 cm hitingnia, hiamitturlu nauhimajut angiklivakhutik kinguani haffumani qiqumalaaqtunmi. Pingahut aturluarnaqtuq nunamiujut ukiuqtaqtuq nunat avatiqatigiiktut tukiqaqhunilu hamna marluk kiniupaninga nauttiangillu angiklivaktut.

Ukiuqtaqtuq maniraa

- Paniumyuq nuna
- Paniqtut ujaralingnit maniraa pulahimajuq 80 nit pusaatigut nunangani.
- Nauttiat ilagijaujut tununngat atungaujait, nauttiat, urjuit tingiujaillu.
- Ilitturnaqtuq nunat avatiqatigiiktunut uvani Cape Bounty, Iluiluq Qikiqtaq.

Nuna anialaqtulik maniraa

- Nulaatut marluit, haffumani pingahut santimiitastigut hitingnia, kiniupavjakhuni marlua.
- Ilitturnaqtut nauttiat ilaliutijangit urjuit, tingiujaat, ivilgit nauhimajut, iviit, tipiqatut nauttiangillu.
- Una nunat avatiqatigiit nalunanngittuq aallat ilanganit Ukiuqtaqtumi.

Kiniupajut iviit maniraa

- Kinipayuq nuna
- Kiniupajut marluit tallimanit santimiitauvlutik hitingnia.
- Iniqpiaqhimajuq pulattiaqhimajuq nauhimajut, atungaujait ilagijaat kanguujat, viit, Iqalukhiuqtit maniraat iviit unalu ihaqtait.
- Una nunat avatiqatigiit nanijauvaktut taunanngat majuqqap auktuqhimajaat hikut maniraanit.

*Ilagijaujut havaqatigiiktunut: Johann Wagner, Jacqueline K.Y. Hung, Allison Neil, unalu Neal A. Scott, Queens Ilinniarvigjuangat. Manggit maniktaaqhimajut ukunanngat NSERC, NSTP, ArcticNet, Kanata Kavamarjuangat Tarjuq Akianit Polar Ukiungani. Ikajurluaqhimajut: Polar Continental Shelf Piliriakhaq. Ilagijangillu qaujihaijut: Nunap ilitquhiingat Nunamiutaujut niqit Kanata unalu Carleton Ilinniarvigjuaq.